

مقایسه شاخص‌های ناسازگاری بر اساس آزمون ترسیم آدمک مک آور و میزان اختلالات رفتاری در کودکان بی‌سرپرست و عادی

سمیه محبی^۱، علی محمدی^{۲*}، نوشاد قاسمی^۳

^۱دانشگاه آزاد اسلامی واحد علوم و تحقیقات فارس، دانشکده علوم انسانی، گروه روان‌شناسی، ^۲دانشگاه علوم پزشکی یاسوج، دانشکده پزشکی، گروه روان‌شناسی، ^۳دانشگاه آزاد اسلامی واحد فسا، دانشکده علوم انسانی، گروه روان‌شناسی

تاریخ دریافت: ۱۳۹۰/۶/۱۶ تاریخ پذیرش: ۱۳۹۰/۱۰/۳

چکیده

زمینه و هدف: با توجه به افزایش روز افزون کودکان بی‌سرپرست و مشاهده ناسازگاری‌ها و اختلالات رفتاری که در آنها بر اثر جدایی از کانون خانواده به وجود می‌آید، توجه خاص و همه جانبه جامعه به این کودکان احساس می‌گردد. هدف این پژوهش مقایسه شاخص‌های ناسازگاری بر اساس آزمون ترسیم آدمک مک آور و شدت اختلالات رفتاری در کودکان بی‌سرپرست و عادی بود.

روش بررسی: در این مطالعه مورد-شاهدی تعداد ۸۴ کودک ۶ تا ۱۱ ساله شامل؛ ۴۲ نفر کودک بی‌سرپرست و ۴۲ کودک عادی به روش نمونه‌گیری در دسترس انتخاب شدند. سپس به وسیله نقاشی آدمک مک آور و مقیاس ارزیابی رفتاری راتر (فرم معلم) که به رفتارهای آنان به وسیله معلمان امتیاز داده شد، ارزیابی شدند. داده‌ها با آزمون‌های توصیفی و آزمون‌های تئوری مستقل و ضربی همبستگی پیرسون تجزیه و تحلیل شدند.

یافته‌ها: نتایج نشان داد، میانگین شاخص‌های ناسازگاری در نقاشی کودکان بی‌سرپرست (۶/۴۳±۲/۲۵) بیشتر از کودکان عادی (۴/۵۰±۲/۴۸) بود. هم‌چنین میانگین اختلالات رفتاری در کودکان بی‌سرپرست (۱۵/۸۱±۱۱/۱۶) بیشتر از کودکان عادی بود ($P<0.05$).

نتیجه‌گیری: این مطالعه نشان داد که میزان شاخص‌های ناسازگاری و شدت اختلالات رفتاری در کودکان بی‌سرپرست بیشتر از کودکان عادی می‌باشد.

واژه‌های کلیدی: آزمون ترسیم آدمک، بی‌سرپرستی، ناسازگاری، اختلالات رفتاری

*نویسنده مسئول: دکتر علی محمدی، یاسوج، دانشگاه علوم پزشکی، دانشکده پزشکی، گروه روان‌شناسی

Email: amohammadi@hotmail.com

مقدمه

می‌شود^(۴). عدم مراقبت پیوسته از کودک دلیلی برای عدم انطباق کودک و خانواده، مشکلات رفتاری، شناختی، هیجانی، رشدی و مشکلات اجتماعی او می‌شود^(۵).

کودکانی که در مؤسسات بزرگ می‌شوند از فرصت‌های طبیعی برای ابراز محبت نسبت به دیگران و مورد محبت دیگران واقع شدن محروم می‌مانند، آرام و بی میل می‌شوند و نسبت به خنده‌ها پاسخی بروز نمی‌دهند و خلق و خوی افراطی نشان می‌دهند^(۶). پژوهشگران با بررسی بر روی سازگاری کودکان خانواده‌های تک والدی و جدا شده به این نتیجه رسیدند که در این کودکان ناسازگاری بیشتر است و کودکان خانواده‌های سالم، سازگاری هیجانی، اجتماعی و عملکرد بهتری در مدرسه دارند^(۷).

در پژوهشی که بر روی کودکان بی‌سرپرست در روسیه انجام شد، مشاهده گردید که این کودکان دارای اختلالات شناختی، رفتاری و رشدی هستند^(۸). در مطالعه‌ای دیگر شیوع اختلالات رفتاری و هیجانی را در کودکان بی‌سرپرست بیشتر یافتند^(۹). در مطالعه‌های دیگر نیز میزان شیوع اختلالات رفتاری را در کودکانی که در مؤسسه‌های نگهداری کودکان زندگی می‌کنند، بیشتر از کودکان عادی یافته‌اند^(۱۰-۱۲). همچنین ثابت شد که کارکرد خانواده‌های کودکان دارای اختلالات رفتاری و کودکان بد سرپرست از کارکرد خانواده‌های کودکان عادی به طور معنی‌داری ضعیفتر است و شیوه‌های فرزند پروری نقش

بی‌سرپرستی از آغاز خلقت وجود داشته است و کودکان بی‌سرپرست در خانه‌های کودک و دور از محبت والدین و اعضای خانواده زندگی می‌کنند و برخی از آنها دچار محرومیت‌ها و احساس شکست و گاه نیز دچار صدمه‌ها و ضربه‌های روانی هستند. این کودکان در وجودشان احساس خلاء می‌کنند و افرادی ناراضی و ناراحت هستند که برای احراق حق خود ممکن است تن به رفتارهای ناسازگارانه و انحراف‌آمیز دهند^(۱). علت روز افزون ناسازگاری‌های و بی‌سرپرست شدن کودکان و نوجوانان را از هم پاشیدگی کانون خانواده، فقر و گرسنگی، اعتیاد و نظایر آنها می‌دانند^(۲). همچنین سردی و بی‌روحی روابط در خانواده‌ها و حساس نبودن والدین نسبت به آینده فرزندان و عواطف و احساسات آنها کودکان بد سرپرست و بی‌سرپرستی به جا می‌گذارد که این کودکان برای ادامه زندگی به مؤسسه‌های خیریه و مراکز شبانه‌روزی بهزیستی سپرده می‌شوند^(۳).

ناسازگاری‌های اجتماعی کودکان مولود روابط نامطلوب با والدین است. کودکانی که بر اثر جدایی پدر و مادر از هم، یا بر اثر غفلت و بی‌اعتنایی نسبت به تربیت آنان، از راهنمایی و تشویق محروم بوده‌اند، مفاهیم نادرستی از جهان می‌یابند و در بزرگسالی دشمن اجتماع می‌شوند. جدایی کودک از والدین، به خصوص مادر، موجب عدم توانایی در برقراری رابطه عاطفی سالم و صحیح به هنگام بلوغ

افتراق جنسی و بسط جنسی می‌باشد. در صورت وجود هر یک از موارد فوق در نقاشی کودک به او نمره یک داده می‌شود و در صورت عدم وجود هر یک از موارد بالا نمره‌ای به او داده نمی‌شود. با توجه به این که کودک طبق دستورالعمل نقاشی مک آور دو نقاشی (زن و مرد) رسم می‌کند، جمعاً ۱۸ نمره از مجموع دو نقاشی به دست می‌آید که نمره ۱۸، نشانگر ناسازگاری کودک و نمره صفر بیانگر این است که کودک ناسازگاری ندارد^(۱۷).

ضرایب اعتبار نمره‌گذاری ساختاری، صوری، محتوایی و درجه‌بندی کلی به وسیله ارزشیابان مختلف معمولاً بیش از ۸۰ درصد گزارش شده است. پایایی آن در حدود ۸۹-۶۰ درصد طبق دستور عمل ناگلیری^(۱۸) به دست آمده است. اعتبار بازآزمایی مبتنی بر درجه‌بندی کمی و کلی با استفاده از دستورالعمل‌های ناگلیری و سایر راهنمایی مشابه مربوط به ترسیم آدمک مک آور از حد متوسط تا خوب یعنی بین ۸۹-۶۰ درصد با میانگین ۷۴ درصد به دست آمده است. پایایی اکثریت نشانه‌های آزمون آدمک مک آور بالای ۸۰ درصد بودند.

برای ارزیابی اختلالات رفتاری آزمودنی‌ها، از پرسشنامه راتر^(۱۹) (مقیاس ارزشیابی معلم از کودکان) استفاده شد. این پرسشنامه دارای ۳۰ ماده است که هر ماده آزمون بیانگر علامت و نشانه‌ای از یک اختلال

مهمنی در کارکرد خانواده و کارکرد خانواده نقش مهمی در سلامت روانی کودکان دارد^(۲۰). مهمی در مسایل بیان شده این پژوهش با هدف مقایسه شدت اختلالات رفتاری و شاخص‌های ناسازگاری بر اساس آزمون ترسیم آدمک مک آور^(۲۱) در کودکان بی‌سرپرست و عادی انجام شد.

روش بررسی

این مطالعه مورد شاهدی در سال ۱۳۸۹ در شهرستان تهران و شمیرانات انجام شد. حجم نمونه مورد بررسی شامل: ۴۲ کودک بی‌سرپرست و ۴۲ کودک عادی (در هر گروه ۲۰ دختر و ۲۲ پسر تا ۱۱ ساله) بودند که با روش نمونه‌گیری در دسترس، انتخاب شدند. برای دستیابی به کودکان بی‌سرپرست، پژوهشگر از طریق سازمان بهزیستی استان تهران به مراکز نگهداری خیریه و دولتی کودکان بی‌سرپرست معرفی شد. برای دستیابی به کودکان عادی از طریق اداره کل آموزش و پرورش به مدارس ابتدایی شهرستان‌های تهران و شمیرانات ارجاع داده شد. این کودکان از نظر سن، جنس و تحصیلات همتا بودند. در این پژوهش برای ارزیابی و سنجش شاخص‌های ناسازگاری کودکان از آزمون ترسیمی آدمک مک آور استفاده شد. این آزمون دارای ۶-۱۷ نه شاخص برای سنجش ناسازگاری کودکان سال است. این شاخص‌ها شامل: موارد حذف شده، شفافیت، تحریف، عدم توازن عمودی در ایستادن، ساده‌سازی سر، ساده‌سازی بدن، کیفیت کلی ضعیف،

1-Machover Draw-A-Person(DAP)
2-Nagliri
3-Rutter

آماری تی مستقل^(۱) و ضریب همبستگی پیرسون^(۲) تجزیه و تحلیل شدند.

یافته‌ها

در این مطالعه در سن ۶ سالگی، در مقطع پیش دبستانی ۸ کودک (۹/۵ درصد)، در سن ۷ سالگی و در کلاس اول ۱۰ کودک (۱۱ درصد)، در سن ۸ سالگی و کلاس دوم ۱۶ کودک (۱۹ درصد)، در سن ۹ سالگی و در کلاس سوم ۱۴ کودک (۱۷ درصد)، در سن ۱۰ سالگی و در کلاس چهارم ۱۸ کودک (۲۱ درصد) و در سن ۱۱ سالگی و در کلاس پنجم ۱۸ کودک (۲۱ درصد) قرار داشتند.

نتایج نشان داد که میزان شاخص‌های ناسازگاری در نقاشی کودکان بی‌سرپرست بیشتر از کودکان عادی بود ($p=0.004$). همچنین شدت اختلالات رفتاری در کودکان بی‌سرپرست نیز به طور معنی‌داری بیشتر از کودکان عادی بود ($p=0.0001$). (جدول ۱).

بر اساس نتایج حاصله، ضریب همبستگی پیرسون به دست آمده از داده‌ها برابر ۰/۱۷ بود که نشان می‌دهد بین پرسشنامه اختلالات رفتاری راتر (فرم معلم) و آزمون ترسیم آدمک مک آور همبستگی معنی‌داری وجود ندارد ($p>0.05$).

1-Independent T-test
2-Pearson Product Moment Correlation Coefficient

رفتاری شامل؛ پرخاشگری و بیش فعالی، اضطراب و افسردگی، ناسازگاری اجتماعی، رفتارهای ضداجتماعی و اختلال کمبود می‌باشد. تعداد ۲۴ سؤال آن مستقیماً استخراج شده است و تعداد ۶ سؤال نیز با توجه به فرهنگ و ویژگی‌های خاص جامعه آماری به آن افزوده شد.

پرسشنامه‌ها به وسیله معلمان تکمیل شد. اطلاعات فردی و خانوادگی آنان مانند شغل والدین، معدل سال قبل به وسیله مدیران و دفترداران تکمیل گردید. دامنه نمرات اکتسابی از صفر تا ۶۰ متغیر بود. کسب نمره بالا بیش از ۹ به منزله وجود اختلال رفتاری و کسب نمره پایین‌تر از ۹، نشانه بهنجاری است (۱۸).

تا به حال بررسی‌ها و پژوهش‌های متعددی در ایران و سایر کشورها در مورد قابلیت اعتماد و اعتبار پرسشنامه راتر انجام شد (۱۹). که اکثریت آنها ضریب اطمینان بالایی را در این مورد نشان می‌دهد. این پرسشنامه در ایران به وسیله مهریار و همکاران (۱۹۸۵) به کار گرفته شد و به پنج عامل عمده بیش فعالی، پرخاشگری، اضطراب، افسردگی، ناسازگاری اجتماعی، رفتارهای ضداجتماعی و اختلال کمبود توجه (حوالی پرتوی) تقسیم‌بندی شد و پایایی آن ۷۷ درصد گزارش شده است. نمره برش در این فرم ۹ است (۲۰).

داده‌های جمع‌آوری شده با استفاده از روش‌های آماری توصیفی و استنباطی و آزمون‌های

جدول ۱: مقایسه میانگین و انحراف معیار شاخص‌های ناسازگاری و شدت اختلالات رفتاری در کودکان بی‌سربپرست و عادی شهرستان تهران و شمشیرانات

متغیر	گروه	کودکان بی‌سربپرست (تعداد = ۴۲)	کودکان عادی (تعداد = ۴۲)	درجه آزادی	آماره تی	سطح معنی داری
شاخص‌های ناسازگاری		۶/۴۲±۳/۲۵	۴/۵±۲/۴۸	۸۲	۲/۹۹	.۰۰۰۴
شدت اختلالات رفتاری		۱۵/۸۱±۱/۱۶	۶/۴±۱/۱۴	۸۲	۴/۸۷	.۰۰۰۱

عمده‌ای ایفا می‌کند و این که کودکان چه تعريفی از نقش مرد یا زن دارند، تا اندازه‌ای زیادی به نوع روابط خانواده به ویژه روابط پدر و مادر بستگی دارد. از سوی دیگر رشد هویت جنسی کودک به چگونگی ارتباط کودک با والدین به خصوص با والد هم‌جنس خود و همانند سازی و الگوبرداری در همانند شدن با والد هم‌جنس و شکل دادن الگوهای رفتاری در ارتباط با جنس مخالف باز می‌گردد(۲). همچنین ناتوانی این کودکان در حل کردن عقده ادبی (مرحله تمایز نایافتنگی) می‌تواند عامل مهم قابل ذکر در این مسئله باشد. کودکان بی‌سربپرست خود را در محیطی می‌بینند که در آن ثبات و امنیت نیست، بنابراین دچار اضطراب می‌شوند و از سوی دیگر می‌ترسند که مبارا این محیط کنونی را از دست داده و باز به محیط متشنج خانواده یا محیط‌های نامنی که قبل از این مراکز در آن به سر می‌بردند، بازگردند که این خود عامل بسیار مهمی برای اضطراب و افسردگی این کودکان است. عامل دیگر مشاهده و یادگیری رفتارهای نادرست و رفتارهای ناسازگارانه یکدیگر در مراکز شبانه‌روزی است(۶).

کودکان بی‌سربپرست با مقایسه شرایط زندگی خود با کودکان عادی خود را دچار ناکامی جبران

بحث با توجه تفاوت‌های تربیتی کودکان بی‌سربپرست و عادی(۴ و ۳)، هدف این مطالعه مقایسه شاخص‌های ناسازگاری و شدت اختلالات رفتاری در کودکان بی‌سربپرست و عادی بود.

نتایج این مطالعه نشان داد میزان شاخص‌های ناسازگاری و شدت اختلالات رفتاری در کودکان بی‌سربپرست بیشتر از کودکان عادی است. نتیجه این پژوهش با پژوهش‌های مشابه دیگر هم‌خوانی دارد(۹-۱۵). اهمیت کانون خانواده در سلامت و رشد روانی و اجتماعی کودکان حائز اهمیت است. از سوی دیگر رشد کودکان در خانواده‌هایی، با مسایل و مشکلاتی از قبیل؛ اعتیاد و بیماری‌های روانی والدین، زندانی بودن آنها و دلایل بسیاری که هر کدام آثار روانی و فیزیکی منفی خود را بر روح و روان کودکان، قبل از سپرده شدن به مراکز تربیتی و نگهداری گذاشته‌اند(۳)، موضوع ثابت شده‌ای که نقش خانواده را در زندگی کودکان بیان می‌کند نقاشی آنها است(۱۷)، که در بیشتر نقاشی کودکان بی‌سربپرست آدمکها فاقد جنسیت بودند. به نظر می‌رسد که دلیل اصلی آن به خانواده باز می‌گردد، چرا که روابط خانوادگی در یادگیری نقش جنسی کودک، سهم

سوی دیگر در تفسیر و نمره‌گذاری نقاشی کودکان به علت نبودن شیوه نمره‌گذاری مدون و کامل ممکن است محقق دچار خطا در نمره گذاری شده باشد، در حالی که در پرسشنامه جایی برای اشتباہ محقق و سوگیری او در نمره‌گذاری وجود ندارد(۱۷).

هم‌چنین آگاهی کودکان از این موضوع که به وسیله نقاشی مورد ارزیابی قرار می‌گیرند و باید بهترین عملکرد را در آزمون داشته باشند، با این که به کودکان اطمینان داده شده بود که نقاشی‌ها برای ارزیابی آنان در هنر نقاشی و امتحان نیست، اما کودکان سعی می‌کردند نقاشی خوبی را ارایه بدنهند. سوگیری معلمان برای خوب جلوه دادن دانش‌آموزان خود و جلوگیری از زیر سؤال رفتن خود در کنترل و تربیت کودکان نیز می‌تواند بر روی نتایج تأثیرگذار باشد(۱۷).

نتیجه‌گیری

در مجموع به نظر می‌رسد، نتایج این تحقیق اهمیت محرومیت کودکان از والدین را در ناسازگاری و اختلالات رفتاری کودک برچسته می‌سازد و بیان می‌دارد که شدت اختلالات رفتاری و ناسازگاری در کودکان بی سرپرست بیشتر از کودکان عادی است. هم‌چنین بین توانایی پرسشنامه راتر فرم معلم و آزمون ترسیم آدمک مک آور در نشان دادن ناسازگاری و اختلالات رفتاری کودکان هماهنگ وجود ندارد.

ناپذیری می‌بینند که زمینه بروز پرخاشگری و ناسازگاری کودک را فراهم می‌سازد. به طور کلی می‌توان نتیجه گرفت که مهم‌ترین عامل در شدت اختلالات رفتاری و ناسازگاری کودکان، خانواده است که نقش بنیادی در مهیا ساختن امکانات گذر از وابستگی و ناسازگاری و اختلالات رفتاری کودکان ایفا کند(۲۰).

هم‌چنین در این پژوهش همبستگی بین شاخص‌های ترسیم آدمک مک‌آور و مقیاس اختلالات رفتاری راتر به دست نیامد. بر اساس بررسی‌های انجام شده مطالعه مشابهی در این زمینه یافت نشد. یکی از دلایل عدم همبستگی بین این دو آزمون می‌تواند نمره‌گذاری متفاوت این دو آزمون باشد. در پرسشنامه رفتاری راتر برای این که کودک دچار اختلالات رفتاری تشخیص داده شود باید نمره او از نمره نقطه برش که ۹ می‌باشد، بیشتر باشد، در حالی که در شاخص‌های ناسازگاری ترسیم آدمک مک‌آور نقطه برش مشخصی وجود ندارد و نمره کودک هرچه به ۱۸ نزدیک باشد نشان دهنده ناسازگاری است. یا به عبارت دیگر در پرسشنامه اختلالات رفتاری راتر، رفتار کودک به وسیله گزینه‌های بیشتر و جزیبات بیشتر مورد تجزیه و تحلیل قرار می‌گیرد در حالی که در شاخص‌های ناسازگاری ترسیم آدمک مک‌آور، ۹ گزینه وجود دارد که در اکثر نقاشی‌های کودکان این در گزینه‌ها رعایت می‌شود و کمتر پیش می‌آید که کودکی در بیشتر گزینه‌ها نمره بگیرد و نمره خام او نزدیک به ۱۸ باشد که دچار ناسازگاری تشخیص داده شود. از

پیشنهاد می شود که رابطه شاخص های
ناسازگاری آزمون ترسیم آدمک مکآور با دیگر
پرسشنامه های سنجش اختلالات رفتاری در کودکان
مورد بررسی قرار گیرد و از ابزارهای تشخیصی
دیگر برای تأیید اختلال عاطفی یا رفتاری در این
کودکان استفاده شود.

تقدیر و تشکر

این مطالعه حاصل طرح تحقیقاتی مصوب به
وسیله دانشگاه آزاد اسلامی واحد علوم و تحقیقات
فارس بود.

REFERENCES:

- 1.Alamchi meyboodi M. Orphanage in Ghoran . 1th ed.Teran: Sepehr; 2002;40-150.
- 2.Milani far B. Exceptional children and adolescents. 18thed.Tehran: Ghomes; 2008;100-20.
- 3.Moin namini S. Drowig effect in children education and training. Jelve Honar 1994; 7: 52-6.
- 4.Ahadi H, Mohseni N. Developmental psychology essential concept at adolescent & youth. 8thed. Tehran: Pardis; 2002; 55-70.
- 5.Akpalu A. Adoption of children and contribution of the Osu children's Home in Ghana. Science Direct 2007; 29: 1070-84.
- 6.Kazemi Y. Edication at minor until youth. 1th ed. Tehran: Astane ghodse razavi;1998; 90-100.
- 7.Guttman J. Posenberg M. Emotional intimacy and childrens adjustment. A comparison between single- parents divorced and intact families. Educational Psychology 2003; 23(4): 457-72.
- 8.The ST. Petersburg–USA Orphanage Research Team. Characteristics of children, caregivers and orphanages for young children in St. Petersburg, Russian Federation. Applied Developmental Psychology 2005; 26: 477–506.
- 9.Simsek Z, Erol N, Öztürk D, Müner K. Prevalence and redictors of emotional and behavioral problems reported by teachers among institutionally reared children and dolescents in Turkish orphanages compared with community controls. Children and Youth Services Review 2007; 29: 883–99.
- 10.Tizard B, Hodges J. The effect of early institutional rearing on the development of eight-year-old children. Journal of Child Psychology and Psychiatry 1978; 19: 99–118.
- 11.Voria P, Rutter M, Pickles A, Wolkind S, Hosbaum A. A comparative study of Greek children in longterm residential group care and in 2-parent families: I, Social, emotional and behavioral difference. Child Psychology and Psychiatry and Allied Disciplines1998; 39(2): 225–236.
- 12.Timmer SG, Urquiza AJ, Zebell N. Challenging foster caregiver-maltreated children relationships: The effectiveness of parent-child interaction therapy. Child and Youth Services Review 2006; 28: 1–19.
- 13.Vinnerljung B, Sundell K, Lofhölm CA, Humlesjö E. Former Stockholm child protection cases as young adults, Do outcomes differ between those that received services and those that did not. Child and Youth Services Review 2006; 28: 59–77.
- 14.Sadrosadat J, Shams esfand abad J, Emamipur S. Comparsion parenting style and family function in bad family have behavior disorder & normal. Journal of Medical Science University Shahrekrd 1384; 26: 43.
- 15.Zare M. Comparsion drawing health in orphanage and normal children in north Fars. MSc thesis. Arsanjan: Islamic azad university;2006.
- 16.Bagheri GH. Survey epidemiology behavior disorder yasuj' s student. MSc thesis. Tehran: Iran psychiatric Institute;1994.
- 17.Pasha sharifi H, Nikoo JOOM. In translation:Handbook of psychological assessment, Geras G, Marnat. 3th ed. Tehran: Roshd; 2005; 934-60.
- 18.Farhadi A, Pouretmad HM. Indicators of aggression in draw-a-man test in 9 years boys. Fundamentals of Mental Health 2008; 39(10): 199-207.
- 19.Rumazpoor M. Evaluation of validity and reliability and primary norms of Ratter children behavioral questionnaire teacher form and assessment of conduct and emotional disorders in primary scool students of Ahvaz city. MSc thesis. Ahvaz; Iran psychiatry institute; 1995.
- 20.Narini M. Survey prevalence cause learning disorder at education primary student in Ardebil. Research at compass exceptional chidren 2005; 3: 252.

Comparison of Maladjustment Indicators Using Machover Draw-A-Person Test and Behavioral Disorders in Orphans versus Non -Orphan

Mohebbi S¹, Mohammadi A^{2*} and Ghasemi N³

¹Department of Psychological , Faculty of Humanistic Sciences, Fars science & research branch, Islamic Azad University, Shiraz, Iran, ² Department of Psychological, Faculty of Medicine, Yasuj University of Medical Sciences, Yasuj, Iran, ³ Department of Psychological, Faculty of Humanistic Sciences, Fasa Islamic Azad University, Fasa, Iran

Received:07 Sep 2011 Accepted: 24 Dec 2011

Abstract

Background & Aim: The aim of this study was to compare the maladjustment indicators using Machover Draw-A-Person Test (DAP) and behavioral disorders between orphan and normal children aged 6-11 in Tehran and Shemiranat district, Tehran province, Iran 2010.

Methods: The present study was a case-control study. The sample included 84 children aged 6-11 years old. Forty two children were orphan (22 boys and 20 girls) and other 42 were non orphan (22 boys and 20 girls). They were enrolled by use of accessible sampling and were assessed by Machover Draw-A-Person Test and Ratter's behavior disorder scale (teachers form). Their behavior was scored by their teachers. The data was analyzed by the use of descriptive statistics and inferential statistics (independent t, analysis of variance)

Results: Results of this study showed that maladjustment indicator of DAP in orphan children (Mean=6.43 ± 3.35) is more than non orphan children (4.50 ± 2.48) and the difference was statistically significant ($p<0.004$). Moreover, behavioral disorders in orphan children (Mean=15.81 ± 11.16) is more than non orphans (Mean=6.40 ± 6.14) this difference was also statistically significant. ($p<0.0001$)

Conclusion: The present study revealed that the maladjustment indicator of DAP and behavioral disorders in orphans is more than non orphan children.

Key words: Draw- a- Person test, orphan, maladjustment, behavioral disorders

*Corresponding Author: Mohammadi A, Department of Psychological, Faculty of Medicine, Yasuj University of Medical Sciences, Yasuj, Iran
Email: amohammadi@hotmail.com